

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Медичний факультет
Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ В ГЕРІАТРІЇ

підготовки _____ магістра _____
спеціальності _____ І7 Терапія та реабілітація _____
спеціалізації _____ І7.01 Фізична терапія _____
освітньо-професійної програми _____ Фізична терапія _____

Силабус освітнього компонента «ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ В ГЕРІАТРІЇ»
підготовки магістра, галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне
забезпечення, спеціальності І7 Терапія та реабілітація, спеціалізації – І7.01
Фізична терапія, за освітньо-професійною програмою Фізична терапія.

Розробник: Усова О.В., професор кафедри фізичної терапії та ерготерапії,
кандидат біологічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: (Сітовський А.М.)

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри
фізичної терапії та ерготерапії**

протокол № 1 від 30 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри:

(Андрійчук О. Я.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення, I7 Терапія та реабілітація,	Нормативний
		Рік навчання 1
Кількість годин/кредитів 120/4	I7.01 Фізична терапія, Фізична терапія, Магістр	Семестр 1-ий
		Лекції 16 год.
		Практичні (семінарські)
		Лабораторні 18 год.
ІНДЗ: немає		Індивідуальні
		Самостійна робота 78 год.
Мова навчання		Консультації 8 год.
		Форма контролю: екзамен
		українська

II. Інформація про викладача

ППП Усова Оксана Василівна

Науковий ступінь кандидат біологічних наук

Вчене звання доцент

Посада професор кафедри фізичної терапії та ерготерапії

Контактна інформація (0507623937, usova.oksana@vnu.edu.ua).

Дні занять <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. **Анотація**. Важливою особливістю реабілітації в геріатрії є те, що хворі літнього віку потребують підбадьорення та стимулювання більшою мірою, ніж молоді люди. У багатьох із них перенесене ускладнення патологічного процесу або травми із залишковими явищами й розвинута свідомість власної фізичної неповноцінності призводять до зниження спілкування з іншими особами.

Своєчасна й адекватна комплексна реабілітаційна програма для осіб похилого віку з урахуванням індивідуальних особливостей організму, супутніх захворювань в активному поєднанні зі здоровим способом життя сприяє підтриманню нормального функціонування організму й досягненню щасливого довголіття.

Опанування освітнього компонента дасть змогу фахівцю в подальшому максимально урізноманітнити та оптимізувати знання та навички, об'єктивізувати їх ефективність відповідно до сучасних тенденцій розвитку галузі.

В межах ОК передбачено підготовку здобувачів освіти до ЄДКІ (іспиту «Крок 2» та ОСП(К)І).

2. **Постреквізити**: Клінічна практика з фізичної терапії при серцево-судинних та респіраторних порушеннях, Клінічна практика з фізичної терапії при м'язово-скелетних порушеннях, Клінічна практика з фізичної терапії при порушеннях нервової системи, Підготовка до ЄДКІ.

3. Мета і завдання освітнього компонента. Метою викладання освітнього компонента «Фізична терапія в геріатрії» є дати необхідні знання здобувачам освіти про особливості функціонування людського організму при старінні в нормі і патології та закріпити у них навички реабілітаційної роботи з геріатричними пацієнтами.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента «Фізична терапія в геріатрії» є:

1. дати базові знання щодо історії розвитку геріатрії та геронтології та анатомо-фізіологічних особливостей людей похилого віку;
2. знайомство з сучасними уявленнями про закономірності нормального і патологічного старіння; вивчення фізіологічних механізмів впливу фізичних навантажень на системи, органи і організм літньої людини в цілому;
3. введення в практику фізичної терапії в геріатрії оцінки та складання списку проблем пацієнта в концепції Міжнародної класифікації функціонування, інвалідності та здоров'я (МКФ, ВООЗ 2001);
4. отримання навичок проведення групових та індивідуальних занять з людьми похилого віку;
5. знайомство з методиками занять з людьми похилого віку з остеопорозом, кардіо-респіраторні захворюваннями, патологічними станами опорно-рухового апарату;
6. демонстрація ролі фахівця з фізичної терапії в мультидисциплінарній бригаді, яка надає допомогу геріатричним хворим;
7. принципів мультидисциплінарної роботи, постановки реабілітаційних цілей;
8. вивчення методів оперативної та інтегративної стандартизованої оцінки ефективності проведеної реабілітації; знайомство з принципом вибору і застосування валідних для осіб похилого віку шкал і тестів; прищеплення навичок застосування соціально-медичної моделі при наданні допомоги даній категорії пацієнтів і побудови роботи відповідно до принципів доказової медицини.

4. Компетентності. Програмні результати навчання. Soft skills.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні володіти такими компетентностями:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати автономно та у мультидисциплінарному контексті складні спеціалізовані задачі та проблеми, пов'язані з порушенням рухових та поєднаних з ними функцій, які забезпечують активність та участь особи, провадити практичну, адміністративну, наукову, інноваційну та освітню діяльність у фізичній терапії.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 01. Здатність планувати та управляти часом.
- ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК 04. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК 07. Здатність працювати автономно.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 01. Здатність професійно мислити, диференціювати проблеми фізичної, когнітивної, психоемоційної сфер, визначати обмеження рухових та поєднаних з ними функцій, активності та участі пацієнта за біопсихосоціальною моделлю, обмеження життєдіяльності та функціонування.

СК 02. Здатність розуміти клінічний діагноз пацієнта клієнта, перебіг захворювання і тактику лікування.

СК 03. Здатність безпечно та ефективно обстежувати та оцінювати осіб різних

вікових, нозологічних та професійних груп з обмеженнями повсякденного функціонування, із складною прогресуючою та мультисистемною патологією, визначати фізичний розвиток та фізичний стан для прийняття науково-обґрунтованих клінічних рішень.

СК 04. Здатність враховувати потреби пацієнта/клієнта, прогнозувати результати фізичної терапії, встановлювати пацієнтоорієнтовані довгострокові та короткострокові цілі, формулювати завдання, розробляти, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії, або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії.

СК 05. Здатність безпечно та ефективно проводити втручання на основі принципів доказово-інформованої практики, застосовувати науково обґрунтовані засоби та методи, забезпечувати їх відповідність цілям фізичної терапії, функціональним можливостям та динаміці стану пацієнта/клієнта.

Результати навчання (РН):

РН 01. Застосовувати біопсихосоціальну модель обмежень життєдіяльності у професійній діяльності, аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта.

РН 02. Дотримуватись юридичних та етичних вимог, провадити діяльність інформованої згоди пацієнта/клієнта.

РН 03. Уміти вибирати і аналізувати інформацію про стан пацієнта.

РН 04. Оцінювати, обговорювати та застосовувати результати наукових досліджень у клінічній, науковій, освітній та адміністративній діяльності.

РН 05. Проводити опитування (суб'єктивне обстеження) пацієнта/клієнта для визначення потреб, порушень функції, активності та участі.

РН 06. Визначати рівень психомоторного та фізичного розвитку людини, її фізичний стан, виконувати об'єктивне обстеження пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп, зокрема при складній, прогресуючій і мультисистемній патології, використовуючи відповідний валідний інформативний інструментарій.

РН 07. Демонструвати здатність до пацієнтоорієнтованої практичної діяльності за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною опікунами, членами мультидисциплінарної команди.

РН 08. Ефективно комунікувати з пацієнтом/клієнтом, встановлювати прямий та зворотній зв'язок для створення та підтримки терапевтичного альянсу.

РН 09. Прогнозувати результати фізичної терапії пацієнтів/клієнтів різних вікових та нозологічних груп, при складній прогресуючій та мультисистемній патології.

РН 10. Визначати наявні ресурси фізичної терапії, встановлювати мету, цілі та завдання втручання.

РН 11. Створювати програму фізичної терапії пацієнтів/клієнтів різного віку, зокрема зі складними патологічними процесами та порушеннями окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану.

Soft skills:

- здатність логічно і критично мислити;
- креативність, оригінальність та ініціативність;
- уміння працювати в команді та взаємодіяти;
- навички ефективної комунікації;
- навички емпатії в комунікативних ситуаціях;
- логічна аргументація;
- розв'язання проблем та формування ідей;
- здатність керувати своїм часом, розуміння важливості реченця (вчасного та якісного виконання поставлених завдань).

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					ФК*/Бали
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Лаб.	Консультації	Сам. робота	
Змістовий модуль 1. Біологія старіння. Загальні питання геріатричної допомоги						
Тема 1. Вступ до курсу. Фізіологічне та патологічне старіння	14	2	2		10	ДС, ІРС, РМГ /5
Тема 2. Оцінка літнього пацієнта	10	2	2		6	ДС, ІРС, РМГ /5
Тема 3. Особливості реабілітації геріатричних пацієнтів	8	2	2		4	ІРС, РМГ, ДС/5
Тема 4. Паліативна допомога	8	2	2		4	ІРС, ДС, РМГ/5
Разом за змістовим модулем 1	40	8	8	0	24	5
Змістовний модуль 2. Окремі аспекти фізичної терапії в геріатрії						
Тема 5. Фізична терапія літніх людей із захворюваннями кардіо-респіраторної системи.	18	2	2	2	12	ІРС, РМГ, ДС/5
Тема 6. Фізична терапія літніх людей із захворюваннями нервової системи.	18	2	2	2	12	ІРС, РМГ, ДС/5
Тема 7. Фізична терапія літніх людей при захворюваннях травної та ендокринної систем	16	2	2	2	10	ІРС, РМГ, ДС/ 5
Тема 8. Фізична терапія літніх людей із захворюваннями сечо-статевої системи	12			2	10	ІРС, РМГ, ДС/ 5
Тема 9. Фізична терапія геріатричних пацієнтів із захворюваннями ОРА.	14	2	2		10	ІРС, РМГ, ДС/5
ПКР 1. Засвоєння практичних навичок	2		2			Т/5
Разом за змістовим модулем 2	80	8	10	8	54	5
Разом поточний контроль (середнє арифметичне за темами 1-9)						max 5 (120)
Екзамен						max 80
Всього годин/балів	120	16	18	8	78	max 200

***Форма контролю:** ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, ПКР(МКР) – підсумкова (модульна) контрольна робота, Р – Реферат, а також аналітична записка, аналітичний аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувачів освіти – основний вид засвоєння навчального матеріалу. Під час самостійної роботи здобувач освіти опрацьовує теоретичний матеріал, виконує індивідуальні завдання, тощо. Самостійна робота здобувачів освіти оцінюється під час поточного контролю та на підсумковому контролі.

- 1 Проблема поліморбідності у геріатрії.
2. Поєднана і полісистемна патологія.
- 3 Біологія старіння
- 4 Особливості комплексної оцінки геріатричних пацієнтів

- 5 Дозування фізичних навантажень для осіб старших вікових груп
- 6 Особливості реабілітації геріатричних пацієнтів. Етико-правові особливості менеджменту пацієнта.
- 7 Паліативна допомога
- 8 Хвороби ССС у геріатричних пацієнтів
- 9 Хвороби дихальної системи у літньому та старечому віці
10. Хвороби нервової системи у літньому та старечому віці
11. Термінологія і класифікація болю, його механізми
12. Хвороби шкіри та її придатків. Декубітаційні виразки. Рубці.
13. Хвороби травної та ендокринної систем у літньому та старечому віці
14. Хвороби сечо-статевої системи у літньому та старечому віці
15. Техніки правильного переміщення
16. Запальні та реактивні захворювання суглобів і навколосуглобових тканин у геріатричних пацієнтів
17. Хвороби ОРА у літньому та старечому віці

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Всі учасники освітнього процесу повинні дотримуватись вимог чинного законодавства України, Статуту і Правил внутрішнього розпорядку ВНУ імені Лесі Українки, загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, порядності та толерантності.

Вивчення освітнього компонента передбачає постійну роботу здобувачів освіти на кожному занятті. Середовище під час проведення занять є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Здобувачі освіти не повинні спізнюватися на заняття, дотримуватися правил техніки безпеки, мати засоби індивідуального захисту та спецодяг.

До початку курсу необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунки Microsoft Office 365 (Teams, Forms, One Note), зареєструватись на [платформі](#) дистанційного навчання ВНУ імені Лесі Українки для проходження тестування та роботу з доступними матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua.

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до [Положення](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти спеціальностей «Медицина», «Фармація», «Стоматологія», «Терапія та реабілітація» Волинського національного університету імені Лесі Українки.

В освітньому процесі застосовується дві шкали оцінювання: багатобальна (200-бальна) шкала та 4- бальна шкала. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу.

Оцінювання поточної успішності здійснюється на кожному занятті за 4-бальною шкалою (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно»).

– 5 («відмінно») – здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових джерел, логічно мислить і формує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– 4 («добре») – здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з джерел, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні

практичних навичок;

– 3 («задовільно») – здобувач в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в рекомендованих джерелах, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у здобувача невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, припускається помилок при виконанні практичних навичок;

– 2 («незадовільно») – здобувач не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в джерелах, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Також здобувачі вищої освіти мають право на зарахування певної кількості балів, відповідно до [Положення](#) про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

У разі переходу на дистанційну форму навчання викладання освітнього компоненту відбувається відповідно до [Положення](#) про дистанційне навчання та додаткових розпоряджень ректорату.

Політика щодо академічної доброчесності. Політика академічної доброчесності регламентується чинними законодавчими актами України та внутрішніми документами університету: [Кодексом](#) академічної доброчесності ВНУ ім. Лесі Українки та [Положенням](#) про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки, які встановлюють загальні засади, цінності, принципи, настанови та правила етичної поведінки осіб, які навчаються в Університеті, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, а також забезпечують дотримання принципу нетерпимості до порушень академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: відвідування занять є обов'язковим компонентом процесу здобування освіти. У разі пропуску заняття здобувач освіти зобов'язаний його відпрацювати у повному обсязі за графіком відпрацювання згідно з [Положенням](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти спеціальностей «Медицина», «Фармація», «Стоматологія», «Терапія та реабілітація» Волинського національного університету імені Лесі Українки.

У разі порушення дедлайнів виконання завдань, без поважних причин, робота може оцінюватися на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).

V. Підсумковий контроль

Організація та порядок проведення підсумкового контролю відбувається у відповідності до [Положення](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти спеціальностей «Медицина», «Фармація», «Стоматологія», «Терапія та реабілітація» Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Терміни проведення підсумкового контролю, а також терміни ліквідації академічної заборгованості визначаються розкладом екзаменаційної сесії.

У відомості, індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) здобувача освіти записується підсумкова кількість балів підсумкового контролю.

Повторне складання підсумкового контролю допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Питання для підготовки до підсумкового контролю (екзамену):

1. Вступ до курсу "Фізична терапія в геріатрії". Основні терміни і поняття.
2. Проблема старіння суспільства.

3. Загальні відомості про старість і старіння, основні гіпотези і теорії старіння.
4. Історія розвитку ФТ в геріатрії в Україні та за кордоном.
5. Геріатричні синдроми.
6. Фактори, що визначають здоров'я людей літнього віку та активне довголіття.
7. Синдром старечої астенії.
8. Саркопенія.
9. Фактори геропротекторного впливу.
10. Профілактика порушень сну і психічних розладів у людей літнього віку.
11. Поняття про нормальні вікові зміни в різних системах організму.
12. Патологічне і фізіологічне старіння.
13. Критерії прискороеного старіння
14. Клітинні і імунні зміни при старінні.
15. Особливості вегетативних систем при старінні.
16. Особливості ЦНС при старінні.
17. Захворювання та патологічні стани характерні для осіб, похилого віку.
18. Хвороби системи крові і кровообігу у пацієнтів похилого і старечого віку.
19. Хвороби дихальної і травної системи у осіб похилого і старечого віку.
20. Хвороби сечостатевої та ендокринної систем у осіб похилого і старечого віку.
21. Надання медичної допомоги населенню літнього віку.
22. Організація і структура геріатричної допомоги.
23. Реабілітаційні програми.
24. Підбір адекватного фізичного навантаження.
25. Оцінка літнього пацієнта: суб'єктивна і об'єктивна.
26. Застосування стандартизованих тестів і шкал для оцінки літнього пацієнта.
27. Вплив фізичних навантажень на організм літніх людей.
28. Особливості фізіологічного відповіді на навантаження у літніх людей.
29. Поняття і засади паліативної допомоги.
30. Права людини у сфері паліативної допомоги.
31. Каталог прав людини у сфері паліативної допомоги.
32. Паліативна допомога в Україні.
33. Паліативні шкали та інструменти для оцінки стану.
34. Клінічний реабілітаційний менеджмент літніх людей із захворюваннями серцево-судинної системи. Визначення, етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, принципи фізіотерапевтичного дослідження та фізичної терапії у людей похилого та старечого віку.
35. Фізична терапія при анемії у старості.
36. Фізична терапія при лейкозах у похилому віці.
37. Фізична терапія при ішемічній хворобі серця.
38. Фізична терапія при гіпертонічній хворобі.
39. Фізична терапія при атеросклерозі судин.
40. Фізична терапія при СН
41. Фізична терапія при інфаркті міокарда/
42. Клінічний реабілітаційний менеджмент літніх людей із захворюваннями дихальної системи. Визначення, етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, принципи фізіотерапевтичного дослідження та фізичної терапії у людей похилого та старечого віку
43. Фізична терапія при пневмонії у геріатричних пацієнтів.
44. Фізична терапія при хронічному бронхіті.
45. Фізична терапія при бронхіальній астмі.

46. Фізична терапія при ХОЗЛ.
47. Клінічний реабілітаційний менеджмент літніх людей із захворюваннями нервової системи. Визначення, етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, принципи фізіотерапевтичного дослідження та фізичної терапії у людей похилого та старечого віку.
48. Фізична терапія при хворобі Паркінсона.
49. Фізична терапія при хворобі Альцгеймера.
50. Фізична терапія після інсульту.
51. Фізична терапія при хворобах органів зору.
52. Фізична терапія при хворобах органів слуху
53. Фізична терапія при депресії
54. Фізична терапія при безсонні
55. Фізична терапія при головному болю.
56. Фізична терапія при болю у спині.
57. Клінічний реабілітаційний менеджмент літніх людей при захворюваннях травної та ендокринної систем. Визначення, етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, принципи фізіотерапевтичного дослідження та фізичної терапії у людей похилого та старечого віку.
58. Фізична терапія при хронічному гастриті і виразковій хворобі.
59. Фізична терапія при хворобах жовчовивідних шляхів.
60. Лікування закрепів у геріатричних пацієнтів.
61. Фізична терапія при цукровому діабеті другого типу.
62. Фізична терапія при ожирінні.
63. Фізична терапія при езофагіті.
64. Реабілітація при коліті
65. Фізична терапія при геморої.
66. Лікування закрепів у геріатричних пацієнтів.
67. Фізична терапія при панкреатиті
68. Фізична терапія при гіпотиреозі.
69. Фізична терапія при виснаженні (зниженні маси тіла).
70. Клінічний реабілітаційний менеджмент літніх людей із захворюваннями сечостатевої системи. Визначення, етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, принципи фізіотерапевтичного дослідження та фізичної терапії у людей похилого та старечого віку.
71. Фізична терапія при хронічній нирковій недостатності.
72. Фізична терапія при сечокам'яній хворобі.
73. Фізична терапія при аденомі простати.
74. Фізична терапія при нетриманні сечі у осіб літнього віку.
75. Клінічний реабілітаційний менеджмент геріатричних пацієнтів із захворюваннями ОРА. Визначення, етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, принципи фізіотерапевтичного дослідження та фізичної терапії у людей похилого та старечого віку.
76. Остеопороз. Фактори ризику розвитку остеопорозу.
77. Профілактика остеопорозу.
78. Статистика падінь. Ризик падіння. Оцінка ризику падіння.
79. Програма запобігання падінь. Навчання пацієнта та його родичів.
80. Перелом шийки стегна.
81. Підходи в реабілітації літнього пацієнта з переломом шийки стегна.

82. Статистика результатів у літніх пацієнтів з переломом шийки стегна в Україні та інших країнах.
83. Реабілітація при деформуючому спондиліозі
84. Фізична терапія при артрозах нижніх кінцівок.
85. Фізична терапія при остеохондрозі хребта.
86. Клінічний реабілітаційний менеджмент літніх пацієнтів з остеоартрозом.
87. Реабілітація після операцій з ендопротезування кульшового суглоба.
88. Хвороби шкіри та її придатків. Декубітаційні виразки. Рубці.
89. Термінологія і класифікація болю, його механізми.
90. Окремі випадки хронічного больового синдрому.

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
170–200	Відмінно	A	відмінне виконання
150–169	Дуже добре	B	вище середнього рівня
140–149	Добре	C	загалом хороша робота
130–139	Задовільно	D	непогано
120–129	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
0–119	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Козьолкін О.А., Сікорська М. В., Візір І. В., Дронова А. О. Фізична терапія в неврології: навч.-метод. посіб. для підготовки здобувачі II (магістрського) рівня підготовки спец. 227 «Фізична терапія, ерготерапія». Запоріжжя: ЗДМФУ, 2023. 124 с. https://document.kdu.edu.ua/info_zab/227_2346.pdf
2. Фізична терапія в клініці внутрішніх хвороб: навч. посіб. для студентів I курсу магістратури III медичного факультету в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» / Н.І. Капшитар [та ін.]. Запоріжжя: ЗДМУ, 2022. 172 с. https://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/18933/1/%D0%A4%D1%96%D0%B7%20%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BF%D1%96%D1%8F_2022.pdf
3. Geriatric physical therapy, third edition. ISBN: 978-0-323-02948-3 Copyright © 2012, 2000, 1993 by Mosby, Inc., an affiliate of Elsevier Inc. <https://pubhtml5.com/ylgr/pakn/basic/>

Додаткова:

1. Беспалова О., Бугаєнко Т., Усова О., Якобсон О., Вайда О., Бударна О. Засоби фізичної терапії у профілактиці та реабілітації літніх людей із саркопенією: аналітичний огляд *УКРАЇНА. ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ*. 2021. № 4 (66) С.69-77 DOI: <https://doi.org/10.24144/2077-6594.4.1.2021.247008>
2. Григус І.М. Фізична терапія в пульмонології. Херсон : Олді-Плюс, 2023. 240 с.
3. Довідник клініциста, що проводить реабілітацію після інсульту. www.ebrsr.com
4. Попович Д. В., Гавриленко А. В., Бондарчук В. І., Гевко У. П. Фізична терапія при порушенні діяльності опорно-рухового апарату: навчальний посібник. 2024. Тернопіль: ТНМУ. 222с.
5. Ситник О. А. Опитування пацієнта в діяльності фізичного терапевта [Електронний ресурс]: навч.-метод. посіб. Суми : СумДУ, 2023. 72 с.
6. Сітовський А. М. Фізична терапія при порушенні діяльності опорно-рухового апарату :

навч. посіб. Луцьк :ВНУ ім. Лесі Українки, 2022. 183 с.

7. Сітовський А. М., Уляницька Н. Я., Якобсон О.О., Усова О. В., Іщук О. А., Захожа Н. Я., Ушко Я.А. Кирилук В. В. Модифікація факторів ризику серцево-судинних захворювань учасників проекту «Поліпшення життєвої ситуації постраждалих від націонал-соціалізму шляхом активізації їх соціальних контактів та сприяння фізичному здоров'ю». *Медична наука України*. 2024. Vol. 20, No 1. С. 115-122. DOI: <https://doi.org/10.32345/2664-4738.1.2024.15>

8. Усова О. В., Мельничук В. О., Пастушенко І. Ю., Лях М. В., Степан Б.Т., Шабала М. В. Ефективність застосування фізичної терапії у геріатричних пацієнтів зі скаргами на біль у спині. *Public Health Journal*. 2023. 3. С. 104-108. DOI <https://doi.org/10.32782/pub.health.2023.3.13>.

9. Усова О.В. Основи геронтології: конспект лекцій: навчальний посібник. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т імені Лесі Українки, 2013. 130с.

10.Фізична реабілітація при ендопротезуванні органів та суглобів: навчальний посібник [Електронний ресурс]: навч. посібник для студ. спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», спеціалізації «Фізична терапія». К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 190 с.

11.Jill C.Cash, Cheryl A.Glass, editors. *Adult-Gerontology Practice Guidelines*. New York. SPRINGER PUBLISHING COMPANY; 2019. 1112 s.

12.Leseley K.Bowker, James D.Price, Kunal S.Shah, Sarah C.Smith, editors. *Oxford hendbook of geriatric medicine*. OXFORD UNIVERSITY PRESS; 2018. 1037 s.

Інтернет-ресурси

1. <https://www.physio-pedia.com>
2. [https://strokengine.ca/en/assessments/nine-hole-peg-test-nhpt/#:~:text=The%20Nine%20Hole%20Peg%20Test%20\(NHPT\)%20was%20developed%20to%20measure,leakage%20from%20a%20blood%20vessel.](https://strokengine.ca/en/assessments/nine-hole-peg-test-nhpt/#:~:text=The%20Nine%20Hole%20Peg%20Test%20(NHPT)%20was%20developed%20to%20measure,leakage%20from%20a%20blood%20vessel.)
3. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0003999308007879>
4. <https://www.aging-us.com/>
5. <https://www.alzint.org/>
6. <https://www.parkinson.org/>